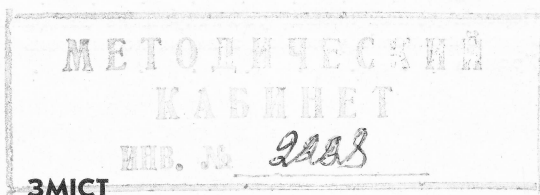

ВИДАЄТЬСЯ З 1947 р. ВИХОДИТЬ РАЗ НА ДВА МІСЯЦІ

№ 5 (181) 1983

ВЕРЕСЕНЬ — ЖОВТЕНЬ

Суб 11205241

До 40-річчя битви за Дніпро і визволення Києва від німецько-фашистських загарбників

НЕМ'ЯТИЙ В. М., ШТИВОЛОКА О. І. Бойове братство народів Союзу РСР у битві за Дніпро і визволенні Києва	3
ГАЛАГАН В. Я. Вклад трудящих Києва в перемогу радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.	19
СМІШКО В. П. Архівні джерела про трудовий героїзм радянських людей на будові м. Києва у 1943—1945 рр.	23

Статті та повідомлення

БОЖКО О. І. Документи ЦДАЖР УРСР про життя і діяльність Д. З. Мануїльського (До 100-річчя з дня народження)	27
БУТИЧ М. І. Науково-інформаційна діяльність ЦДІА УРСР у м. Києві	32

Публікації архівних документів

ПАВЛОВА Т. М. (Ровно) Документи і матеріали з історії міста Ровно (1283—1983)	41
---	----

Обмін досвідом

СЕРДЮК К. І. (Чернігів) Організація соціалістичного змагання серед працівників відомчих архівів Чернігівської області	53
НАЗАРЕНКО Л. А. (Олександрія Кіровоградської області) З досвіду роботи Олександрійського держміськархіву Кіровоградської області	55
СТЕПАНОВА Л. Т. (Саки Кримської області) Про роботу Сакського державного міського архіву Кримської області	57

Огляд джерел

МИТЧЕНКО Л. О. (Івано-Франківськ) Огляд фонду «Управління сільського господарства виконавчого комітету Івано-Франківської обласної Ради народних депутатів»	60
---	----

ЛЯХ В. І. (Донецьк) Джерела партійних архівів Української РСР про діяльність партії по керівництву комсомолом у роки соціалістичного будівництва (1926—1937)	63
РОМАНЧЕНКО Н. Ф., ЩЕРБАК М. Г. Документи царських судово-слідчих установ як джерело до вивчення історії революції 1905—1907 рр. на Україні (Огляд фондів ЦДІА УРСР у м. Києві)	66

Архівна справа за рубежем

ДЮШЕН М. Науково-довідковий апарат на службі громадськості	68
--	----

Нормативні документи

Положення про Центральний державний історичний архів УРСР у м. Києві	73
--	----

Інформація та хроніка

СІЯРТОВА Г. І. (Берегове Закарпатської області), НАЙДЕНКО П. П., БИЧЕНКОВ І. О. (Миколаїв) На честь 80-річчя Другого з'їзду РСДРП	78
Діяльність науково-методичних рад центральних державних архівів Української РСР	80
Перелік деяких питань, розглянутих на засіданнях колегій архівних відділів облвиконкомів у період з липня по жовтень 1983 р.	40
Хроніка	77

Редакційна колегія:

О. Г. МІТЮКОВ (головний редактор), **М. М. БАЗАНОВА**, **Л. М. ВАСЬКО** (відповідальний секретар), **В. М. ВОЛКОВИНСЬКИЙ** (заступник головного редактора), **Л. З. ГІСЦОВА**, **В. О. ЗАМЛІНСЬКИЙ**, **О. М. КОВАЛЕНКО**, **В. С. КОНОВАЛОВА**, **В. В. КУЗЬМЕНКО**, **Л. І. ЛОЗЕНКО**, **К. Є. НОВОХАТСЬКИЙ**, **Г. В. ПОРТНОВ**, **В. В. ПРОКОПЧУК**, **І. С. СЛАБЕЄВ**, **В. Г. ШМЕЛЬОВ**

Адреса редакції: 252601, Київ-110, МСП, Солом'янська, 24. Телефон 77-11-24.

Здано до набору 18.07.83 р. Підписано до друку 24.10.83 р. БФ 51083. Формат паперу 70×108¹/₁₆. Високий друк. Друк. арк. 5. Умовн. друк. арк. 7. Обл.-вид. арк. 8,5. Тираж 13065. Зам. 0-225.

Журнальне виробництво РВО «Поліграфкнига». 252030. Київ, вул. Леніна, 19.

«АРХИВЫ УКРАИНЫ», № 5 (на украинском языке). Научно-информационный бюллетень Главного архивного управления при Совете Министров УССР. Издаётся с 1947 г. Выходит 6 раз в год. Адрес редакции: 252601, Киев-110, ГСП, Соломенская, 24. Телефон 77-11-24. Журнальное производство РПО «Поліграфкнига», Киев, ул. Ленина, 19. Печ. листов 5. Усл. печ. листов 7. Уч. изд. листов 8, 5.

З доповіддю «II з'їзд РСДРП і більшовицькі організації України» виступив заслужений діяч науки УРСР, доктор історичних наук професор П. М. Шморгун, який зупинився, насамперед, на деяких питаннях історіографії дожовтневого періоду історії КПРС, і, зокрема, боротьби за перемогу ленінсько-іскрівського напрямку в соціал-демократичних організаціях України напередодні першої російської революції. Підкресливши значення II з'їзду РСДРП, доповідач зазначив, що період його підготовки був часом ідейного оформлення соціал-демократичних організацій іскрівського напрямку в Києві, Одесі, Харкові, Катеринославі та інших містах України, за перемогу іскрівського напрямку виступили на з'їзді делегати від найбільших на Україні комітетів РСДРП — Київського, Катеринославського, Одеського.

П. М. Шморгун розповів також про перебування у Києві родини Ульянових та їх революційну діяльність, вказав на значення архівних документів у дальшій роботі проблемних питань історії КПРС.

Молодший науковий співробітник ЦДІА УРСР у м. Києві В. С. Шандра виголосила доповідь «Документи ЦДІА УРСР у м. Києві про підготовку Другого з'їзду РСДРП». Вона зазначила, що діяльність іскрівських організацій на Україні найповніше відображена у фондах київських губернського жандармського управління, охоронного відділення та судових установ, де зосереджено цінні документальні матеріали про розповсюдження газети «Искра» і програмних документів «Искры» і «Зари» — проекту Програми і статуту, прийнятих на II з'їзді РСДРП. Серед них — документи про діяльність місцевих організацій і груп РСДРП по згуртуванню на єдиній ідейній платформі «Искры», про роль агентів «Искры» в організації шляхів доставки газети з-за кордону в Росію.

У фондах каральних органів царизму зберігаються також «речові докази» про діяльність партійних організацій. Це — прокламації, більшовицька преса, видання друкарні «Искра», листування партійних діячів. Цінність цих джерел пояснюється тим, що в умовах підпілля партійні комітети більше були зацікавлені у своєчасному знищенні письмових слідів своєї діяльності, ніж у створенні власних архівів. Унікальним стає кожний партійний документ, що дійшов до нас.

З повідомленням про пам'ятні місця, пов'язані з іскрівським підпіллям Києва напередодні Другого з'їзду РСДРП, виступила член Київської міської організації Українського товариства охорони пам'яток історії і культури Т. Б. Слюдікова. Вона назвала адреси квартир, які в цей період служили явками для місцевих соціал-демократів, прізвища тих, хто прибував у Київ за дорученням редакції «Искры», місця перебування підпільних друкарень, складів нелегальних видань, зауважила, що по Україні проходили основні шляхи

доставки «Искры» з-за кордону: болгарський (Варна — Одеса) та галицький (Львів — Київ). З Києва література направлялася до інших міст України, а також до Петербурга і Москви.

У період перебування в Києві бюро Організаційного комітету по скликанню II з'їзду партії (з березня 1903 р.) Київ стає загальноросійським центром підготовки з'їзду. Т. Б. Слюдікова зупинилася на діяльності соціал-демократичного підпілля та пов'язаних з цим пам'ятних місцях.

Прослухавши доповіді та заключне слово директора ЦДІА УРСР у м. Києві Л. З. Гісцової, яка підсумувала роботу науково-теоретичного семінару, його учасники з великим інтересом ознайомилися з виставкою архівних документів, підготовленою співробітниками ЦДІА УРСР у м. Києві до 80-річчя II з'їзду РСДРП.

П. П. НАЙДЕНКО

Миколаїв. 29 червня 1983 р. Держархів Миколаївської області разом з партархівом Миколаївського обкому Компартії України провели науково-практичну конференцію, присвячену 80-річчю Другого з'їзду РСДРП. З доповіддю «Історичне значення Другого з'їзду РСДРП» на ній виступив завідуючий відділом держархіву області І. О. Биченков. Присутні заслухали також повідомлення директора держархіву Ш. С. Людковського «Роль соратників В. І. Леніна у створенні і діяльності Миколаївської організації РСДРП», завідуючого партархівом М. Є. Рукоманова — «Ленінська «Искра» про робітничий рух у Миколаєві», наукового співробітника партархіву В. О. Міющенко — «Фонд Істпарту — документальна база для вивчення історії Миколаївської партійної організації».

З нагоди ювілею архівістами проведена й інша робота. В обласній газеті «Південна правда» під рубрикою «Свідчать документи» опубліковані матеріали про діяльність Миколаївського комітету РСДРП в 1903—1904 рр.; по обласному радіо прозвучало дві передачі: «Ленінська «Искра» про робітничий рух в Миколаєві», «Розповсюдження ленінської «Искры» і Програми партії, прийнятої Другим з'їздом РСДРП, у Миколаєві»; на підприємствах, в установах і організаціях Миколаєва прочитані вісім лекцій на теми: «Героїчний шлях ленінської партії», «Соратники В. І. Леніна на Миколаївщині»; виготовлена і експонується у приміщенні архіву фотовітрина «З історії Миколаївської партійної організації (До 80-річчя Другого з'їзду РСДРП)».

Підготовка до 80-річчя Другого з'їзду партії сприяла активізації роботи держархіву області по пропаганді документів з історії КПРС, поліпшенню його діяльності в усіх напрямках.

І. О. БИЧЕНКОВ